VI. I. 30 Učení boha Šivy.

ŠIVA pokračoval: Uctívat takového Boha je pravé uctívání a díky němu dosáhne člověk čehokoli. Tento Bůh je nerozdělený a nedělitelný, neduální a nestvořený. Nelze k němu dojít vnějším úsilím. Klanět se takovému Bohu je zdrojem nejvyšší radosti.

Vnější uctívání formy se uvádí jen pro ty, kteří nemají probuzenou inteligenci a jsou nevyzrálí podobně jako děti. Když člověk neovládá svou mysl, provádí uctívání, například květinami. Takové uctívání je stejně neúčinné jako uctívání Já v jakékoli vnější formě. Nevyzrálí oddaní uctíváním objektu, jenž si sami vytvořili, docházejí určitého uspokojení, ale za takové uctívání dostávají odměnu, která nemá velkou cenu.

Nyní ti popíšu způsob uctívání, který je vhodný pro osvícenou bytost, jakou jsi i ty. Bůh, jehož je třeba uctívat, je Ten, který udržuje celé stvoření, je za všemi myšlenkami, popisy a představami, i za představou „veškerenstva“ nebo „celku“. Jen Toho lze nazvat Bohem, který je nerozdělený a nedělitelný v prostoru i čase, který je čiré a absolutní Vědomí a jehož světlo ozařuje všechny objekty. Bůh je Inteligence, která překračuje všechny své části a je skrytě přítomná ve všem, co existuje. Je Bytím všeho, co existuje, a zároveň vše o Bytí připravuje tím, že zakrývá Skutečnost. Nejvyšší *Brahman* je mezi bytím a nebytím, je to Bůh, je to Skutečnost označovaná jako *Óm*. Existuje všude, stejně jako je všude v květině rozprostřena vonná esence. Bůh je čiré

Vědomí, které je v tobě, ve mně a ve všech bozích i bohyních. Všichni bohové obdařeni formou nejsou nic jiného než čiré Vědomí. Celý vesmír je čiré Vědomí. A To je Bůh a To „všechno“ jsem Já. Vše pochází z něj a skrze něj.

Bůh není nikomu vzdálen a není těžké se k němu dostat. Sídlí v těle a vyskytuje se všude jako prostor. Bůh dělá všechno. Jí, chodí, dýchá, udržuje věci pohromadě a zná každou částečku těla. Je světlem, ve kterém pracuje každá částečka těla a ve kterém se děje každá činnost. Sídlí v jeskyni srdce každého člověka. Překračuje mysl i pět smyslů vnímání, proto jimi nemůže být rozpoznán ani popsán. Jen pro poučení nevědomých se označuje jako Vědomí. Třebaže se zdá, že toto Vědomí dělá vše, nedělá nic. Vědomí je čiré a to, že se zabývá činnostmi světa, lze tvrdit asi tak stejně jako to, že jaro nutí rostliny vykvést.

ŠIVA pokračoval: Vědomí představuje někdy prostor, jindy *džívu*, někdy čin, jindy hmotu, a to vše bez jakéhokoli záměru. Tak jako jsou všechny oceány jen jedinou masou vody, tak je toto Vědomí, třebaže popsané různými způsoby, jen jediná kosmická masa Vědomí. Vědomí získává v těle zkušenosti skrze neklidnou mysl, podobně jako neposedná včelka nasává z lotosového květu sladkou šťávu. Rozmanité bytosti z vesmíru, bozi, démoni, hory i oceány se v neomezeném Vědomí objevují jako vlny na hladině oceánu. I kolo

nevědomosti, které roztáčí koloběh života a smrti, se netočí nikde jinde než v kosmickém Vědomí, a síla Vědomí tak neustává v činnosti.

Vědomí ve formě čtyřrukého boha Višnu ničí démony, podobně jako bouřka provázená deštěm ochlazuje rozpálenou zemi. Vědomí na sebe bere podobu Šivy a Párvatí, Stvořitele Brahmy nebo spousty dalších bytostí. Vědomí je jako zrcadlo, které podržuje to, co se v něm odráží, ale samo neprochází žádnou změnou. Aniž by se proměnilo, projeví se jako nekonečné množství vesmírných bytostí.

Neomezené Vědomí je jako popínavá rostlina zavlažovaná skrytými sklony bezpočtu *džívů*. Jejími poupaty jsou touhy a jejími vlákny minulá stvoření. Jejími částmi jsou jak bytosti vnímání schopné, tak i bytosti vnímání neschopné. Takto se Jediné jeví jako mnohé, avšak mnohým se nestává.

Prostřednictvím neomezeného Vědomí je možné přemýšlet, vyjadřovat se a konat. Neomezené Vědomí září jako Slunce nebo se projeví jako množství těl, která jsou netečná, vzájemně se setkávají a zakoušejí různé zážitky. Vědomí je jako tajfun, přímo ho nevidíme, ale všude v něm jakoby samy od sebe poletují částice prachu. Vědomí samo v sobě vrhá jakýsi stín, který označujeme jako netečnost neboli *tamas*.

Ve světle Vědomí probouzejí myšlenky a představy v těle činnost. Předmět nacházející se přímo před očima člověka by bez Vědomí nemohl být zakoušen. Bez Vědomí by tělo nemohlo pracovat ani existovat. Vědomí jí, roste a zaniká. Vytváří a udržuje všechny pohyblivé i nepohyblivé bytosti ve vesmíru. Neexistuje nic jiného než jediné neomezené Vědomí. Samo Vědomí vzniklo ve Vědomí.

VASIŠTHA se zeptal: Pane, je-li toto Vědomí všudypřítomné, jak se pak něco ve světě může stát netečným a neschopným vnímání? Jak je možné, že jedinec obdařený vědomím Vědomí ztratí?

ŠIVA pochválil otázku a odpověděl: Všudypřítomné Vědomí, jež je vším ve všem, existuje v tomto těle jako to, co se mění, i to, co nepodléhá změně. Podobně jako může žena snít o tom, že je jiná a má jiného manžela, tak Vědomí může uvěřit, že je něco jiného. A jako se člověk ovládnutý vztekem bude chovat jinak než za normálních okolností, tak bude jinak fungovat Vědomí, které přijalo jinou podobu. Například se stane netečným a neschopným vnímat.

Vědomí vytvoří prostor, vzduch a ostatní prvky a stane se samo sobě vlastním objektem. Zároveň rozvine prostor s časem a stane se *džívou* s omezenou myslí a rozumem jedince. Tak vzniknou opakovaná projevení světa i představy jako „jsem ten a ten“. Neomezené Vědomí se projeví jako netečné a nehybné, podobně jako když voda zmrzne v led. Mysl je ovládnuta iluzí. Zakouší tužby, podléhá chtíči a hněvu, prožívá úspěch

a neúspěch, zakouší bolest a radost, dělá si naděje, snáší velká utrpení, je plná chtění i nechtění, a svou iluzi tak upevňuje. Ovládnuta klamem jde z jednoho omylu do druhého, z nevědomosti do ještě větší nevědomosti.

V dětství je toto pomýlené vědomí zcela závislé na druhých, v mládí se žene za úspěchem a bohatstvím a plní se obavami a starostmi a ve stáří se utápí v utrpení. Ve smrti je vedené svým *karman* a podle okolností se rodí do nebe, pekla, podsvětí či znovu na zemi jako člověk, zvíře nebo neživá bytost. Totéž Vědomí se zjeví jako Višnu, Šiva, Brahmá nebo někdo jiný. Totéž Vědomí se projeví jako Slunce, Měsíc, vítr, roční období, den a noc. Totéž Vědomí je životní silou v semínku i vlastností hmotných látek. A Vědomí, které omezilo samo sebe, se samo sebe bojí! To je vědomí jedince, vědomí *džívy*, označované též jako *karma átman* neboli vědomí chycené v koloběhu činů a reakcí na ně.

Pohleď na sílu nevědomosti a netečnosti. Jen proto, že zapomnělo svůj skutečný stav, prožívá vědomí jedince smutek a trápení i žalostnou zkázu.